

USTAWA O DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ I REASEKURACYJNEJ

Komentarz

redakcja naukowa

Paweł Wajda, Magdalena Szczepańska

Beata Baluta, Anna Błachnio-Parzych, Agnieszka Czajkowska

Marcin Glicz, Robert Grzeszczak, Beata Kozłowska-Chył

Marcin Krajewski, Dorota Leśniak, Jacek Lisowski

Sebastian Pabian, Piotr Piniór, Magdalena Szczepańska

Adam Śliwiński, Dominika Wajda, Paweł Wajda

Bartosz Wojno, Patrycja Zawadzka

KOMENTARZE

USTAWA O DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ I REASEKURACYJNEJ

Komentarz

redakcja naukowa

Paweł Wajda, Magdalena Szczepańska

Beata Baluta, Anna Błachnio-Parzych, Agnieszka Czajkowska

Marcin Glicz, Robert Grzeszczak, Beata Kozłowska-Chyła

Marcin Krajewski, Dorota Leśniak, Jacek Lisowski

Sebastian Pabian, Piotr Pinior, Magdalena Szczepańska

Adam Śliwiński, Dominika Wajda, Paweł Wajda

Bartosz Wojno, Patrycja Zawadzka

KOMENTARZE

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 października 2016 r.

Wydawca
Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący
Kinga Zając

Opracowanie redakcyjne
Bartosz Stanisławski

Łamanie
JustLuk

Komentarze do poszczególnych artykułów komentarza napisali:

Beata Baluta – art. 223, 238–248, 276–283

Anna Błachnio-Parzych – art. 430–440

Agnieszka Czajkowska, Beata Kozłowska-Chyła, Paweł Wajda – art. 162–174

Marcin Glicz – art. 175–192, 194–202

Robert Grzeszczak – art. 422

Robert Grzeszczak, Paweł Wajda – art. 1, 420

Marcin Krajewski – art. 10–11, 15–19, 27–28

Dorota Leśniak – art. 45–55, 66–72

Jacek Lisowski – art. 249–257

Sebastian Pabian – art. 12–13

Piotr Pinior – art. 116–131, 150–160, 292–297, 318–328

Magdalena Szczepańska – art. 20–26, 33–41, 102–108, 111

Adam Śliwiński – art. 224–237

Dominika Wajda – art. 132–149

Paweł Wajda – art. 2–3, 5, 14, 29–32, 42–44, 56–65, 73–101, 109–110, 112–115, 161, 193,
203–222, 258–275, 284–291, 298–317, 373–419, 421, 423–429, 441–480, 483–504

Bartosz Wojno – art. 329–372, 481–482

Patrycja Zawadzka – art. 4, 6–9

Poglądy przedstawione w niniejszym komentarzu są poglądami własnymi autorów i nie muszą być – a być może nawet nie są – zgodne z poglądami instytucji, które są pracodawcami autorów.

© Copyright by Wolters Kluwer SA, 2017

ISBN: 978-83-8092-597-7

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. poz. 1844 z późn. zm.)	13
Rozdział 1. Przepisy ogólne	15
Rozdział 2. Zasady wykonywania działalności ubezpieczeniowej i działalności reasekuracyjnej	100
Rozdział 3. System zarządzania	264
Rozdział 4. Krajowy zakład ubezpieczeń i krajowy zakład reasekuracji wykonujące działalność w formie spółki akcyjnej	383
Rozdział 5. Zakład ubezpieczeń wykonujący działalność w formie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych i zakład reasekuracji wykonujący działalność w formie towarzystwa reasekuracji wzajemnej	467
Rozdział 6. Wykonywanie działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej przez krajowe zakłady ubezpieczeń oraz wykonywanie działalności reasekuracyjnej przez krajowe zakłady reasekuracji	573
Rozdział 7. Wykonywanie działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń i wykonywanie działalności reasekuracyjnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczne zakłady reasekuracji	622
Rozdział 8. Prawo przedsiębiorczości i swoboda świadczenia usług w zakresie wykonywania działalności ubezpieczeniowej i działalności reasekuracyjnej	690
Rozdział 9. Gospodarka finansowa zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji	773

Rozdział 10. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów rachunkowości, fundusz prewencyjny, fundusz organizacyjny oraz sprawozdawczość statutowa	927
Rozdział 11. Ujawnianie informacji	950
Rozdział 12. Łączenie się zakładów ubezpieczeń, łączenie się zakładów reasekuracji, przeniesienie umów ubezpieczenia i przeniesienie umów reasekuracji	990
Rozdział 13. Postępowanie naprawcze i likwidacja zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji	1044
Rozdział 14. Zasady sprawowania nadzoru ubezpieczeniowego	1107
Rozdział 15. Nadzór nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji w grupach	1238
Rozdział 16. Ubezpieczeniowy samorząd gospodarczy	1418
Rozdział 17. Przepisy karne	1430
Rozdział 18. Zmiany w przepisach obowiązujących	1444
Rozdział 19. Przepisy przejściowe i dostosowujące	1474
Rozdział 20. Przepisy końcowe	1539
Załącznik. Podział ryzyka według działów, grup i rodzajów ubezpieczeń	1541
O Autorach	1545

Wykaz skrótów

Akty prawne

- dyrektywa 2007/44/WE – dyrektywa 2007/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 września 2007 r. zmieniająca dyrektywę Rady 92/49/EWG oraz dyrektywy 2002/83/WE, 2004/39/WE, 2005/68/WE i 2006/48/WE w zakresie zasad proceduralnych i kryteriów oceny stosowanych w ramach oceny ostrożnościowej przypadków nabycia lub zwiększenia udziałów w podmiotach sektora finansowego (Dz. Urz. UE L 247 z 21.09.2007, s. 1)
- dyrektywa
Wypłacalność II – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2009, s. 1, z późn. zm.)
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 380 z późn. zm.)
- k.h. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks Handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1137 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 23 z późn. zm.)

- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1822 z późn. zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1749 z późn. zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1578 z późn. zm.)
- MSSF 13 – Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 13 „Wycena wartości godziwej” zawarty w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 r. przyjmującym określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 320 z 29.11.2008, s. 1, z późn. zm.)
- MSSF 4 – Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 4 „Umowy ubezpieczeniowe” zawarty w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 r. przyjmującym określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. Urz. UE L 320 z 29.11.2008, s. 1, z późn. zm.)
- o.p. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.)
- p.p.m. – ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1792)
- p.p.s.a. – ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 718 z późn. zm.)
- p.r.d. – ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 1137 z późn. zm.)
- pr. bank. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 128 z późn. zm.)
- rozporządzenie delegowane 2015/35 – rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) (Dz. Urz. UE L 12 z 17.01.2015, s. 1, z późn. zm.)

-
- rozporządzenie nr 1092/2010 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1092/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie unijnego nadzoru makroostrożnościowego nad systemem finansowym i ustanowienia Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (Dz. Urz. UE L 331 z 15.12.2010, s. 1)
- rozporządzenie nr 1094/2010 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylecia decyzji Komisji 2009/79/WE (Dz. Urz. UE L 331 z 15.12.2010, s. 48, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 1286/2014 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) (Dz. Urz. UE L 352 z 9.12.2014, s. 1, z późn. zm.)
- rozporządzenie nr 2157/2001 – rozporządzenie Rady (WE) nr 2157/2001 z dnia 8 października 2001 r. w sprawie statutu spółki europejskiej (SE) (Dz. Urz. WE L 294 z 10.11.2001, s. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, s. 251)
- rozporządzenie Rzym I – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz. Urz. UE L 177 z 4.07.2008, s. 6, z późn. zm.)
- rozporządzenie wykonawcze 2015/499 – rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/499 z dnia 24 marca 2015 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do procedur, które mają być stosowane w przypadku zatwierdzania przez organy nadzoru wykorzystania pozycji uzupełniających środków własnych zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE (Dz. Urz. UE L 79 z 25.03.2015, s. 12)
- r.s.z.r. – rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz. U. poz. 562)
- TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016, s. 47, z późn. zm.)
- TUE – Traktat o Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016, s. 13)
-

- u.b.r. – ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1000)
- u.d.u. z 1990 r. – ustawa z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (tekst jedn.: Dz. U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62 z późn. zm.)
- u.d.u. z 2003 r. – ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1206 z późn. zm.)
- u.d.u.r. – ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. poz. 1844 z późn. zm.)
- u.f.i. – ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 157 z późn. zm.)
- u.n.r.f. – ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 174 z późn. zm.)
- u.n.r.k. – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1289 z późn. zm.)
- u.n.u.e. – ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 477)
- u.n.u.i.k. – ustawa z dnia 15 kwietnia 2005 r. o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1252)
- u.o.d.o. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 922)
- u.o.i.f. – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1636 z późn. zm.)
- u.o.k.k. – ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 184 z późn. zm.)
- u.o.p. – ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1639 z późn. zm.)
- u.p.k. – ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. poz. 827 z późn. zm.)
- u.p.u. – ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2014 r. poz. 1450 z późn. zm.)

-
- u.r. – ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1047)
 - u.r.r. – ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 892 z późn. zm.)
 - u.s.d.g. – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1829 z późn. zm.)
 - u.s.k.o.k. – ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1450 z późn. zm.)
 - ustawa o KRS – ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 687 z późn. zm.)
 - ustawa o Policji – ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1782 z późn. zm.)
 - u.u.o. – ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 392 z późn. zm.)
 - u.z.n.k. – ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 z późn. zm.)

Czasopisma, publikatory

- AUL – Acta Universitatis Lodziensis. Folia Iuridica
 - AUL FO – Acta Universitatis Lodziensis. Folia Oeconomica
 - CBOSA – Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych
 - Dz. Urz. KNF – Dziennik Urzędowy Komisji Nadzoru Finansowego
 - EPS – Europejski Przegląd Sądowy
 - Gosp. Nar. – Gospodarka Narodowa
 - GSP – Gdańskie Studia Prawnicze
 - GSP -Prz.Orz. – Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa
 - KNUV – Kwartalnik Naukowy Uczelni Vistula
 - M. Pr. Bank. – Monitor Prawa Bankowego
 - M. Praw. – Monitor Prawniczy
 - Mon. Ubezp. – Monitor Ubezpieczeniowy
 - MSiG – Monitor Sądowy i Gospodarczy
 - ONSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
 - ONSAiWSA – Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych
-

OSAŁ	– Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Łodzi
OSNC	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria A
PiM	– Prawo i Medycyna
PiP	– Państwo i Prawo
PL	– Przegląd Legislacyjny
PPH	– Przegląd Prawa Handlowego
PPW	– Prawo Papierów Wartościowych
Pr. Asek.	– Prawo Asekuracyjne
Pr. Bank.	– Prawo Bankowe
Pr. Spółek	– Prawo Spółek
PS	– Przegląd Sądowy
Rozpr. Ubezp.	– Rozprawy Ubezpieczeniowe
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
SPiA	– Studia Prawnicze i Administracyjne
Wiad. Ubezp.	– Wiadomości Ubezpieczeniowe

Inne

EIOPA	– Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych
ETS	– Europejski Trybunał Sprawiedliwości
KNF	– Komisja Nadzoru Finansowego
KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy
MCR	– <i>minimum capital requirement</i> , minimalny wymóg kapitałowy
MSR	– Międzynarodowe Standardy Rachunkowości
o.w.u.	– ogólne warunki ubezpieczenia
PBUK	– Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych
SA	– sąd apelacyjny
SCR	– <i>solvency capital requirement</i> , kapitałowy wymóg wypłacalności
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny
TSUE	– Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
UFG	– Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny
UOKiK	– Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

USTAWA

z dnia 11 września 2015 r.

o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej¹

(Dz. U. poz. 1844; zm.: Dz. U. z 2016 r. poz. 615)

¹ Niniejsza ustawa:

- 1) wdraża dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłącalność II) (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2009, s. 1, z późn. zm.);
- 2) w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/14/UE z dnia 21 maja 2013 r. zmieniającą dyrektywę 2003/41/WE w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami, dyrektywę 2009/65/WE w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) i dyrektywę 2011/61/UE w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi w odniesieniu do nadmiernego polegania na ratingach kredytowych (Dz. Urz. UE L 145 z 31.05.2013, s. 1);
- 3) służy stosowaniu rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłącalność II) (Dz. Urz. UE L 12 z 17.01.2015, s. 1);
- 4) służy stosowaniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) (Dz. Urz. UE L 352 z 09.12.2014, s. 1, z późn. zm.).

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Literatura: A. von Bogdandy, *Podstawowe zasady prawa UE – teoria i doktryna cz. II*, EPS 2009, nr 9; D. Daniluk, S. Niemierka, *Proces licencjonowania działalności bankowej w Polsce na tle standardów Unii Europejskiej*, Pr. Bank. 1999, nr 3; M. Gasińska, *Ochrona zdrowia i ubezpieczenie zdrowotne (w:) Polityka społeczna*, red. A. Kurzynowski, Warszawa 2003; L. Góral, *Zintegrowany model publicznoprawnych instytucji ochrony rynku bankowego we Francji i Polsce*, Warszawa 2011; R. Grzeszczak, *Implementacja dyrektywy Wypłacalność II – perspektywa prawa europejskiego*, Wiad. Ubezp. 2015, nr 1; M. Kamiński, *Konstruowanie wzorca legalności decyzji administracyjnej na podstawie prawa UE przez polskie sądy administracyjne*, EPS 2011, nr 5; K. Lenaerts, P. van Nuffel, R. Bray, N. Cambien, *European Union Law*, London 2011; D. Leśniak, *Wymogi stawiane członkom zarządu i rady nadzorczej krajowego zakładu ubezpieczeń jako warunek uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej*, Rozpr. Ubezp. 2012, nr 1; E. Łętowska, *Implementacyjne grzechy przeciw effet utile*, EPS 2014, nr 1; J. Maśnicki, *Postępowanie z tytułu braku notyfikacji środków implementujących dyrektywy w świetle opinii rzecznika generalnego w sprawie C-320/13*, EPS 2015, nr 4; R. Pajewska, *Finanse ubezpieczeń gospodarczych (w:) Finanse. Praca zbiorowa*, red. J. Ostaszewski, Warszawa 2005; K. Pokryszka, *Podjęmowanie i prowadzenie działalności maklerskiej przez zagraniczne firmy inwestycyjne w Polsce. Wybrane zagadnienia (w:) Granice wolności gospodarczej w systemie społecznej gospodarki rynkowej. Księga jubileuszowa z okazji 40-lecia pracy naukowej prof. dr. hab. Jana Grabowskiego*, Katowice 2004; *Prawo rynku kapitałowego. Komentarz*, red. M. Wierzbowski, L. Sobolewski, P. Wajda, Warszawa 2014; *Prawo ubezpieczeń gospodarczych. Komentarz*, t. 1, red. Z. Brodecki, M. Serwach, M. Glicz, LEX/el. 2010; *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2014 r.*, Narodowy Bank Polski, Warszawa 2015; R. Stefanicki, *Ograniczenie swobodnego przepływu towarów i usług ze względu na interes publiczny w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości*, RPEiS 2004, z. 3; *System Prawa Administracyjnego*, t. 3, red. R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel, Warszawa 2014; M. Szczepańska, *Ubezpieczenie na życie. Aspekty prawne*, Warszawa 2008; M. Szczepańska, *Ubezpieczenie na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym*, Warszawa 2011; M. Szczepańska, *Wybrane aspekty umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym*, Pr. Asek. 2008, nr 3; T. Szumlicz, *System zabezpieczenia emerytalnego (w:) Polityka społeczna*, red. A. Kurzynowski, Warszawa 2003; *Ustawa o nadzorze nad rynkiem kapitałowym. Komentarz*, red. T. Nieborak, T. Sójka, Warszawa 2011; *Ustawa o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Komentarz*, red. T. Sójka, Warszawa 2010; P. Wajda, *Uwagi na temat nadzoru nad oddziałami zakładów ubezpieczeń w świetle projektu ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej*, Wiad. Ubezp. 2015, nr 2; E. Wierzbicka, *Rynek ubezpieczeniowy (w:) System finansowy w Polsce*, t. 1, red. B. Pietrzak, Z. Polański, B. Woźniak, Warszawa 2012; B. Wojno, *Wpływ braku zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej na obowiązek świadczenia ubezpieczyciela*, AUL 2013, nr 72; *Zapewnienie skuteczności prawa Unii Europejskiej w prawie polskim. Wytyczne polityki legislacyjnej i techniki prawodawczej*, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Warszawa 2003.

Art. 1. 1. Ustawa określa warunki wykonywania:

- 1) działalności w zakresie ubezpieczeń osobowych i ubezpieczeń majątkowych;
- 2) działalności reasekuracyjnej.

2. Ustawa określa także zasady:

- 1) wykonywania zawodu aktuarium;
- 2) sprawowania nadzoru ubezpieczeniowego;
- 3) sprawowania nadzoru nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji w grupach;
- 4) organizacji i funkcjonowania ubezpieczeniowego samorządu gospodarczego.

1. Komentowany przepis statuuje zakres przedmiotowy i pośrednio podmiotowy (z uwagi na okoliczność, że działalność, o której mowa w komentowanej ustawie, jest działalnością regulowaną, która może być wykonywana wyłącznie przez podmioty posiadające odpowiednie zezwolenie administracyjnoprawne) regulacji ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.
2. Podstawowym obszarem, który jest przedmiotem regulacji w komentowanej ustawie, jest prowadzenie działalności ubezpieczeniowej i działalności reasekuracyjnej (por. szerzej komentarz do art. 4). Należy przy tym zastrzec, że powyższa regulacja dotyczy wszystkich aspektów i faz bytności danego zakładu w obrębie rynku, tj. zarówno kwestii tworzenia zakładu, jego organizacji, bieżącego działania, jak i kwestii jego likwidacji. Przedmiotem regulacji są także zasady wykonywania zawodu aktuarium (rozdział 3 komentowanej ustawy), sprawowania nadzoru ubezpieczeniowego (rozdział 14 ustawy), sprawowania nadzoru nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji w grupach (rozdział 15 ustawy) oraz organizacji i funkcjonowania ubezpieczeniowego samorządu gospodarczego (rozdział 16 ustawy).
3. Pojęcia działalności ubezpieczeniowej i działalności reasekuracyjnej zostały zdefiniowane w art. 4 u.d.u.r. (por. szerzej komentarz do art. 4).
4. Prawodawca w treści komentowanego przepisu wskazuje na podział działalności prowadzonej przez zakłady ubezpieczeń na działalność w zakresie ubezpieczeń osobowych i majątkowych. Takie wskazanie może budzić pewne wątpliwości w kontekście jego spójności z treścią normy z art. 9 u.d.u.r. i z treścią załącznika do komentowanej ustawy („Podział ryzyka według działów, grup i rodzajów ubezpieczeń”), gdzie jest mowa o podziale na ubezpieczenia na życie oraz pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe (por. także: B. Wojno, *Wpływ braku zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej na obowiązek świadczenia ubezpieczyciela*, AUL 2013, nr 72, s. 12; wyrok NSA w Warszawie z dnia 13 lutego 2002 r., III SA 1022/01, LEX nr 684902). W istocie do ubezpieczeń osobowych należy zaliczyć ubezpieczenie na życie oraz pozostałe ubezpieczenia osobowe, zaś do ubezpieczeń

majątkowych – właśnie ubezpieczenia majątkowe. Ubezpieczenie na życie, o którym mowa w treści działu I załącznika do ustawy, jest postacią ubezpieczenia osobowego. W powyższym kontekście należy wskazać, że w myśl postanowień art. 9 u.d.u.r. prawodawca wprowadził zakaz jednoczesnego wykonywania działalności, o której mowa w dziale I oraz w dziale II załącznika do ustawy. Oznacza to brak możliwości łącznego wykonywania przez zakład działalności prowadzącej się do świadczenia ochrony ubezpieczeniowej na życie i ochrony, o której jest mowa w dziale II załącznika do ustawy. Nie oznacza to jednakże bynajmniej wprowadzenia zakazu jednoczesnego wykonywania działalności w zakresie ubezpieczeń osobowych (ale innych niż ubezpieczenia na życie) i ubezpieczeń majątkowych. Jak najbardziej należy dopuścić sytuację, w której pojedynczy zakład równocześnie świadczy usługi ubezpieczeń osobowych (innych niż ubezpieczenia na życie) i ubezpieczeń majątkowych.

5. Komentowana ustawa może być z powodzeniem postrzegana jako *sui generis* konstytucja rynku ubezpieczeń. Ustawa ta zastąpiła w systemie prawa poprzednio obowiązującą regulację systemową, jaką była ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej. Należy przy tym zastrzec, że komentowana ustawa – podobnie jak miało to miejsce w przypadku ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej – nie jest regulacją całościową; obok komentowanej ustawy w obszarze regulacji rynku ubezpieczeń zastosowanie znajdują w szczególności normy takich ustaw jak kodeks cywilny czy ustawa o nadzorze nad rynkiem finansowym.
6. Rynek ubezpieczeń jest jednym z typów rynku finansowego i jako taki podlega restrykcyjnej regulacji, która oparta jest na bardzo silnym wykorzystaniu instrumentów prawa administracyjnego. Komentowana ustawa jest przykładem współwykorzystywania instrumentów regulacji wywodzących się ze sfery prawa prywatnego z instrumentami wywodzącymi się ze sfery prawa publicznego; przy czym to właśnie regulacje prawa publicznego, a mówiąc dokładniej – prawa administracyjnego, są podstawowym instrumentem regulacji.
7. W piśmiennictwie trafnie wskazuje się, że wykonywanie przez zakład ubezpieczeń działalności ubezpieczeniowej koncentrującej się na gospodarowaniu powierzonymi środkami pieniężnymi i wypłacaniu należnych świadczeń w sytuacji zaistnienia objętego umową ubezpieczenia zdarzenia ze względu na powszechność zawierania umów ubezpieczenia stanowi podstawę działań reglamentacyjnych i nadzorczych ze strony państwa (por. szerzej D. Leśniak, *Wymogi stawiane członkom zarządu i rady nadzorczej krajowego zakładu ubezpieczeń jako warunek uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej*, Rozpr. Ubezp. 2012, nr 1, s. 56).
8. Rynek ubezpieczeń jest pojęciem, które nie posiada definicji legalnej. Rynek ten definiowany jest przeważnie w nauce ekonomii. W piśmiennictwie ekonomicznym pod-

Publikacja zawiera szczegółowe i kompleksowe omówienie ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, która stanowi swoistą konstytucję rynku ubezpieczeń. Celem wprowadzenia nowych regulacji była konieczność implementowania do krajowego porządku prawnego przepisów dyrektywy 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II).

Komentarz umożliwia właściwą interpretację przepisów ustawy oraz analizę jej procedur, również poprzez prezentację aktualnego orzecznictwa sądowego i poglądów doktryny. W książce przedstawiono m.in.:

- regulacje nadzoru indywidualnego nad zakładami ubezpieczeń i reasekuracji oraz nadzoru nad zakładami ubezpieczeń i reasekuracji w grupach,
- obowiązek zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji do wprowadzenia systemu zarządzania obejmującego funkcje zarządzania ryzykiem, zgodności z przepisami, audytu wewnętrznego oraz aktuarialną,
- funkcjonowanie zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji wykonujących działalność odpowiednio w formie towarzystw ubezpieczeń wzajemnych oraz towarzystw reasekuracji wzajemnej,
- wykonywanie działalności przez krajowe zakłady ubezpieczeń i krajowe zakłady reasekuracji na obszarze innych państw członkowskich UE przez oddział i w ramach swobody świadczenia usług,
- zasady lokowania środków finansowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, w tym aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych,
- podstawowe obowiązki zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w zakresie tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości,
- obowiązki informacyjne zakładów ubezpieczeń i reasekuracji oraz obowiązki dotyczące udostępniania niektórych informacji do publicznej wiadomości.

Autorami opracowania są praktycy oraz naukowcy, których łączy doświadczenie zawodowe związane z regulacjami rynku ubezpieczeń, zarówno po stronie ubezpieczycieli, nadzoru nad tym rynkiem, jak i doradztwa prawnego oraz doradztwa finansowego.

Książka przeznaczona jest przede wszystkim dla pracowników zakładów ubezpieczeń, zakładów reasekuracji i Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego. Będzie również pomocnym źródłem wiedzy dla adwokatów, radców prawnych, aktuariuszów oraz doradców finansowych.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL